

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ

Білаш Сергій Михайлович

доктор біологічних наук, професор
Українська медична стоматологічна академія,

Коптев Михайло Миколайович

кандидат медичних наук, доцент
Українська медична стоматологічна академія,

Олійніченко Ярина Олександрівна

викладач
Українська медична стоматологічна академія,

На сьогодні підготовка висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, є головним завданням для будь-якого вищого навчального закладу. Нині медичні виші України переживають непростий час реформування організації освітнього процесу. Відповідно до вимог часу, освітній процес потребує постійного удосконалення та використання інноваційних форм навчання. Особливо актуальним це стало із упровадженням дистанційного навчання у зв'язку із пандемією коронавірусу Covid-19. Колектив кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії Української медичної стоматологічної академії при організації навчального процесу постійно намагається дотримуватися сучасних тенденцій у вищій медичній освіті. Уже тривалий час у процесі викладання клінічної (топографічної) анатомії і оперативної хірургії викладачами широко використовуються такі інноваційні методи навчання як інтерактивні та проблемно-орієнтовані лекції, презентації з використанням мультимедійної техніки, ділові ігри, симуляційне навчання [1]. Значна роль у цьому процесі відведена інформаційно-комунікаційним технологіям, використанню всесвітньої мережі Інтернет. Особливо актуальним використання Інтернету стало під час дистанційного навчання із здобувачами освіти у зв'язку із карантинними заходами. На жаль, проведення у такому форматі занять, особливо практичних, не дозволяє повною мірою використовувати низку інноваційних навчальних технологій, які добре зарекомендували себе під час аудиторної роботи.

Практичні заняття зі студентами із клінічної анатомії і оперативної хірургії проводяться відповідно до навчального розкладу. Свою роботу зі студентами

викладачі, зазвичай, починають використовувати Інтернет-платформу GoogleClassroom, на базі якої створюються відповідні GoogleКласи. Це дуже зручно для всіх учасників освітнього процесу, адже у GoogleКлас можна завантажити значний об'єм матеріалів, необхідних як для дистанційного опрацювання теми практичного заняття, так і для перевірки рівня отриманих знань. Для кращої об'єктивізації процесу оцінювання знань студентів та для безпосереднього спілкування із ними, друга частина заняття проходить із використанням платформи Zoom.

Робота з оцінювання знань студентів у GoogleКласах може здійснюватися із використанням спеціально підібраних тестових запитань, ситуаційних задач, розроблених викладачами оригінальних завдань.

На наш погляд, на особливу увагу заслуговують ситуаційні задачі, які створені за типом кейсів і мають клінічний ухил.

Як відомо, якісний кейс повинен чітко відповідати визначеній меті, мати відповідний рівень складності, бути актуальним на сьогоднішній день, ілюструвати типові ситуації, розвивати аналітичне мислення, стосуватися важливої проблеми, надавати можливість для узагальнення висновків, давати змогу оцінити ефективність вже прийнятих раніше рішень, бути оптимальним за розміром та обсягом інформації. Максимальний обсяг кейса не повинен перевищувати 30 сторінок [2]. У нашому випадку, зважаючи на обмеженість часу, який відведений для практичного заняття, створення об'ємних завдань вбачається недоцільним. Зазвичай задач, які ми використовуємо під час практичних занять, порівняно із класичними кейсами є короткими, не переобтяженими зайвою інформацією. Проте у більшості із них відображені реалістичні події, випадки із клінічної практики, які безпосередньо пов'язані із темою заняття, ілюструють проблемні та конфліктні ситуації, які потребують вирішення шляхом різнобічного аналізу викладеного у завданні матеріалу. Робота на такими задачами сприяє формуванню клінічного мислення, що має вирішальне значення для подальшої практичної роботи лікаря. На відміну від більшості тестових завдань, що передбачають вибір із запропонованих дистракторів однієї чи кількох правильних відповідей, які можна легко знайти просто проглянувши матеріал із теми заняття у будь-якому підручнику, вирішення ситуаційних задач, створених за типом кейсів, потребує більших зусиль від виконавця. Зазвичай, при розв'язанні змодельованої проблеми, студент спочатку повинен визначитися із діагнозом, проаналізувати описані у задачі дії лікаря, дати їм оцінку, у разі незгоди з його тактикою запропонувати свій шлях до вирішення проблеми.

Таким чином, подібні задачі передбачають надання відповідей одразу на низку запитань, які дозволяють оцінити не тільки знання студентів, а й їхні професійні уміння, здатність клінічно мислити та приймати відповідальні рішення, важливі для практичної діяльності.

Ще значною перевагою методу є те, що при розв'язанні навіть однієї такої задачі студент повинен вирішити низку проблем, які стосуються і клінічної анатомії, і оперативної хірургії і споріднених дисциплін. Зазвичай при розборі

кожної конкретної ситуації, змодельованої у задачі, окрім хірургічних аспектів (оцінки правильності дій лікаря чи визначення власної тактики), обов'язково увагу звертають на особливості клінічної анатомії, їх важливість для практичної діяльності (шляхи поширення гнійно-запальних процесів, особливості кровопостачання та іннервації тощо).

Отже, використання у дистанційному навчанні ситуаційних задач, створених за типом кейсів, дозволяє організувати творчу роботу здобувачів освіти при вивченні клінічної анатомії і оперативної хірургії та активізувати їхню пізнавальну діяльність, сприяє творчій самореалізації особистості студента та отриманню додаткових знань, глибшому засвоєнню матеріалу, виробленню власної точки зору, кращій професійній підготовці.

Список літератури:

1. Білаш С.М. Сучасні аспекти вивчення клінічної анатомії і оперативної хірургії / С.М.Білаш, О.М.Проніна, М.М.Коптев // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні». – Полтава, 21 березня 2019. – С. 18-20.

2. Орлик О.В. Кейс-метод і особливості його застосування при підготовці фахівців у ВНЗ / О. В. Орлик // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі: зб. наук. праць. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2012. - Вип. VII. – С. 128-135.